

"M'interessa més la constitució d'Europa que no la d'Espanya"

Xabier Arzallus, president del PNB, anunciava fa poc que l'any 2000, quan ell en tindrà 67, deixarà el càrrec. En aquesta entrevista, l'home fort del nacionalisme basc parla de les bases teòriques sobre les quals s'ha de construir l'Euskadi post-Arzallus.

Xabier Arzallus és el PNB o el PNB és Xabier Arzallus. És el president del partit i diu que té més autoritat que poder. És un dels pocs que dubten, a Euskadi i a l'estat espanyol, que qui realment governa al País Basc és el senyor Arzallus. "Estaria en contra del que sóc si intentara governar des de l'ombra", reconeix. Dues dècades al capdavant d'"el partit", orador sense parió, polemista i "gat vell". Les "coses d'Arzallus", les seues eixides de to i les declaracions maximalistes —recordeu l'incident del famós Rh basc— el converteixen en un dels personatges que rep més vituperis i afronts. Els detecta, els assimila i salta a l'arena a bregar contra braus enfurits, sense capot ni espasa... i els toreja. Solament Arzallus pot dir el que diu i solament a ell li és permès de dir-ho.

—El PNB s'ha afanyat a fer públiques les renúncies

d'Ardanza i Atutxa com a candidats a les pròximes eleccions. Vostè també ha anunciat que abandonarà el càrrec d'aquí a tres anys. Al seu torn han presentat un esbós de programa polític i electoral per a 1998 que inclou el nou quadre de poder. Hi ha qui hi veu una estratègia del PNB.

—No hi ha cap connexió entre aquestes coses. Ardanza no hi continua perquè no vol continuar i punt. El fet que jo continue o no, no té cap relació amb la continuïtat d'Ardanza. Jo, simplement, tindrè 67 anys quan acabe el meu mandat, i em sembla que seguir quatre anys més és tancar el camí a la gent jove que pot entendre millor que nosaltres els signes de futur. Són decisions personals. Quant al "Nou quadre de poder", forma part d'un treball, amb vista als vuit anys vinents, quan començarà a aguditzar-se un procés

Nosaltres obrírem un altre panorama ideològic"

enormement important des d'un punt de vista polític i econòmic: la Unió Europea i la moneda única. Nosaltres intentem adequar-nos a aquesta nova realitat. El punt a què has al·ludit no toca ni el dret a l'autodeterminació ni la independència, es tracta d'un estudi en curs que ha de passar per un debat en el si de l'Eusko Buru Batzar (EBB).

—Pot concretar-ne l'esperit?

—Sí, però no s'ha acabat encara, està en un estat previ que passarà per l'EBB. No és exactament el programa que es trau com a tràmit per a unes eleccions. El problema és el mateix que es percep a Catalunya: que es governa de veritat, hi ha àmbits necessaris per fer una labor coherent. L'Estatut té un marc d'acció, l'estat té les seues competències i, independentment del desenvolupament estatutari, són necessaris elements que estan en mans de l'administració central i que entrebanquen el nostre funcionament. Darrere hi ha una teorització: "Després de l'Estatut, què?" Una nació com la basca o la catalana té dret a triar la seua forma de vida; és a dir, organitzar-se com els bascos volen organitzar-se, anar amb els uns o no anar-hi. L'autodeterminació es practica constantment. En la UE hi ha estats que s'han autodeterminat quan decidiren d'entrar-hi, i d'altres que se n'han quedat fora; aquest és l'exercici del dret d'autodeterminació: entrar en un àmbit jurídic i polític que representa una disminució de la sobirania pròpia. És clar que nosaltres vam nàixer com a partit per crear un estat basc. Però tenim una cosa molt clara, quan reclames un dret no pots fer més mal que bé. En aquest camí i amb unes regles del joc, intentem estudiar com serà aquest progrés en l'autogovern.

—Diferents sectors de la societat basca han criticat que el PNB no té pensament ni discurs polític. Aquesta proposta tracta de contrarestar les crítiques i oferir a la societat un projecte polític il·lusoriador i de futur?

—A mi la paraula "il·lusoriador" no m'agrada, perquè la desil·lusió ve de la il·lusió. Nosaltres volem ser realistes i buscar la millora de la societat, amb sentit de futur. Totes les idees que han desenvolupat aquests col·lectius a què et refereixes i també les reflexions sobre el dèficit ideològic del PNB, totes han anat al calaix. Jo no sóc un tarrò, sóc llicenciat en Filosofia i en Dret, per tant sé alguna cosa sobre idees. Jo crec que el nacionalisme basc ha tingut les idees justes, les que calia. Tot aquest revolucionarisme, aquest menyspreu a una sèrie de factors de cohesió humana, ja hem vist on ha anat a raure. El PNB ha definit sempre dos conceptes que són filosofia: llibertat i justícia. Si en acabat em diuen que

aquesta justícia s'ha de traduir des d'una interpretació marxista de la història i del futur, en els diferents vessants leninistes o trotskistes... ja s'ho faran! Jo ja vaig passar comptes amb aquestes ideologies fa molt de temps. Quan aquí tothom anava amb la revolució a la mà, nosaltres obrírem un altre panorama. Vam veure per on anava la història, vam veure la perspectiva europea; i quan els altres es dedicaven a altres aventures, nosaltres prenguérem la nostra opció ideològica.

—Algun analista polític ha dit que amb el "Nou quadre de poder" el PNB s'afanya a marcar les distàncies programàtiques i ideològiques amb el PP, perquè ara sembla que les diferències entre totes dues formacions no són tan clares.

—Aquests són els espavilats d'*El País*. Nosaltres quan hem fet això ni ens hem recordat del PP. Això són anàlisis de gent que ha d'escriure cada dia i manifesta una hostilitat constant, sempre tracten de fer una interpretació aguda. El PP és per a nosaltres un partit

"L'Estatut té un marc d'acció, l'estat té les seues competències i, independentment del desenvolupament estatutari, són necessaris elements que són en mans de l'administració central i que dificulten el nostre funcionament."

espanyol, d'obediència espanyola. Nosaltres som els únics bascos d'obediència basca, tots els altres —els partits no nacionalistes— són d'obediència espanyola; són partits implantats, estructurats i dirigits a l'àmbit espanyol. Per tant, és normal que quan parlem del País Basc no parlem d'ells. El PP és un partit espanyol que no és d'aquí perquè manen des de Madrid. *El País* pot dir missa, però a nosaltres ni tan sols ens ha vingut al cap el PP.

—Aquest "Nou quadre de poder" planteja una nova situació que supera l'Estatut i cerca de definir la fórmula d'integració del País Basc en el nou marc europeu?

Xabier Arzallus nega que el PNB busque distàncies amb el PP: "El PP és per a nosaltres un partit espanyol; per tant, és normal que quan parlem del País Basc no parlem d'ells."
(Foto: Juan Carlos Ruiz)

"Ara per ara l'immobilisme d'ETA és absolut; jo no

JUAN CARLOS RUIZ

—Però no busquem de superar l'Estatut. Intentem buscar un camí en què la nostra acció de govern siga cada vegada millor i necessitem recursos que no tenim. Ens hi plantegem com servir millor el ciutadà. No reclamem cap poder militar. Mirem de governar millor el nostre país. Quant a l'Estatut, volem veure com desenvolupar-lo, perquè tenim l'únic estatut d'autonomia que no s'ha desenvolupat. Tots els altres no solament s'han desenvolupat, sinó que també s'han superat, com el català, fins i tot en termes que nosaltres considerem que contenen un rerefons ideològic agosarat. El desenvolupament dels estatuts no comporta cap lesió contra la Constitució. No proposem, per tant, res que pugja escandalitzar ningú; potser no els agrada o no hi estiguen d'acord, però no se'n poden

fer —i molt probablement ho farem algun dia—, llavors no sé amb quines unitats sagrades ens podrien sortir. En tot cas el que proposem ara entra en les regles del joc, dins de l'ordre constitucional. Però és un document que jo desconec encara.

—Xabier Arzallus encara descobreix el contingut de la proposta del "Nou quadre de poder"?

—El document concret, el desconec, el coneixen els qui l'estan fent.

—Joseba Egibar entreveu un nou escenari en què Euskadi pot pactar un nou estatut de sobirania amb l'estat espanyol, unes relacions "de tu a tu". L'aposta és la sobirania, i descarta, en principi, la independència.

—Jo no descarto la independència, i per descomptat nosaltres sempre hem defensat que el poble basc és sobirà. Sobirà vol dir que està per damunt de qualsevol altra voluntat o llei. En tot cas, aquestes idees d'Egibar sobre sobirania, les hauria de veure, perquè no sé què volen dir. No sé exactament què plantegen aquests ponents sobre les relacions "de tu a tu". Això ho diu Egibar i no l'EBB, que ara per ara no coneix aquest document. Jo el desconec i per tant no té cap autoritat.

—Amb l'articulació política i jurídica actual, els obstacles probablement continuaran existint. Per tant, quina articulació político-jurídica proposa vostè per facilitar la faena al PNB?

—El mateix camí que segueix Catalunya. Catalunya, en el seu Estatut, no preveu una policia, i ja en té una, perquè contra el criteri dels qui feren l'Estatut català, consideren ara que és un factor important per organit-

zar un país. Nosaltres, com Catalunya, també plantejarem d'anar ampliant l'Estatut.

—L'Estatut ha aconseguit un suport social majoritari al País Basc, però no ha pogut atraure una part important de la societat, que se n'ha quedat fora. Aquest nou plantejament pretén d'ampliar el consens per aglutinar també aquest sector de la societat basca?

—Potser Egibar ho pretén. Efectivament hi ha un sector, tot l'entorn d'ETA, que des del començament es va negar a acceptar l'Estatut. Alguns poden interpretar que per la via del sobiranisme que Egibar i altres van elucubrant —per pròpia iniciativa, no del partit—, es pot avançar en aquesta línia. I potser n'hi ha d'altres que, basant-se en la Disposició Addicional Primera de la Constitució intenten buscar una espècie d'eina apta per establir una futura negociació política entre ETA i el govern espanyol. Jo no hi crec. Ara per ara l'immobilisme d'ETA és absolut; diuen que vol negociar amb el govern espanyol, i aquest s'hi tanca completament. Jo no recorde temps de més immobilisme que els que vivim ara.

—De la línia de treball del PNB se'n pot deduir que amb ETA o sense, s'ha de treballar en la construcció del país...

—Sí, és clar, això és el que fem. ETA continua aquí, no ho podem evitar, no els podem convèncer; per a nosaltres és un camí absurd, respon a altres temps. Entrar en la violència és fàcil, el que resulta difícil és eixir-ne. ETA no fa cas de ningú, cada vegada és més intolerant i agressiva en la seua manera d'actuar, incloent-hi les amenaces contra nosaltres. Però donen una impressió contrària a la que volen donar: són dèbils, ara.

—Potser em respondrà que cal continuar construint el país, però es pot caminar endavant sense tancar la ferida de la violència?

—I tant que s'hi pot caminar! Nosaltres sabem que aquí cal fer camí i a més ens va bé. Fins i tot en el terreny cultural, en l'euskara per

exemple. En pocs anys el 70% dels joves dominarà l'euskara com nosaltres no el dominarem mai. Aquest país s'euskaldunitzarà. En l'àmbit econòmic ens va bé. Hem rebut un colp que cap altre país ha aguantat mai, primer per la crisi del petroli i després per l'entrada a Europa: ens ha sostingut la petita i mitjana empresa, i ens ha aguantat que hem tingut un govern i un concert econòmic; aquí hi ha hagut inversió pública, però no privada. Fa quinze anys no donaven un gallet per aquest país i en els darrers deu anys s'ha convertit en una de les zones de més progrés econòmic, industrial i en el sector dels serveis. I això a pesar d'ETA. ETA ha impedit l'arribada de grans capitals i alguns

"Catalunya, en el seu Estatut, no preveu una policia, i ja en té una, perquè contra el criteri dels qui el feren, consideren ara que és un factor important per organitzar un país. Nosaltres, com Catalunya, també plantejarem d'anar ampliant l'Estatut".

JUAN CARLOS RUIZ

s'han aprofitat d'ETA perquè no vinguen aquí altres capitals.

—A cal PNB hi ha sectors —encapçalats per l'exconseller de Cultura, Joseba Arregi— que consideren que l'Estatut ha arribat al final de trajecte.

—Dir que l'Estatut és un fi en si mateix és anar contra l'Estatut. Aquest senyor o no se l'ha llegit o es pensa que la Disposició Addicional Primera no compta. L'Estatut no vol dir renunciar, perquè hi ha altres coses. Una altra qüestió és veure fins on arriba.

—Fa l'efecte que el PNB aposta per un nacionalisme més ofensiu i polític que el que defensava fins ara, diguem-ne més a la defensiva i més etnicista...

—Jo no sóc partidari d'ofensives i de fronts. Sóc partidari del treball diari. I no sóc partidari de cedir en les idees, encara que en la pràctica tots cedim contínuament. És en l'acció de govern, en la convivència, on s'ha de cedir, però no en els plantejaments. Si qualifiques d'agressius aquells plantejaments que no agraden a Madrid, llavors nosaltres tenim idees agressives, i no les canviem. Tolere que en el partit hi haja gent que pense de diferent manera, però com a mínim han d'acceptar el patrimoni ideològic que hem aprovat entre tots.

—El PNB ha d'aguantar crítiques molt severes per la seua tendència a traure a passejar els diumenges al matí una concepció essencialista de la nació, una projecció etnicista i fins i tot un discurs independentista, enfront del pragmatisme de la resta de la setmana.

—No les entenc ben bé, aquestes crítiques. Sembla que aquesta gent no pensa o no veu la realitat. Tot el que diem està escrit. És el que deia adés de l'agressivitat: de vegades fas un míting i hi surten determinats temes, perquè són d'actualitat o perquè has d'aclarir a la teua gent determinades qüestions. El que passa és que no tots els dies parlem de la independència o de l'autodeterminació, també parlem de la indústria o de l'ensenyament. No hi veig cap contradicció.

—A Espanya demanen sovint al PNB que ensenyi les seues cartes i que diga exactament en quina direcció vol caminar.

—Nosaltres no som ocultistes. Tenim els nostres programes escrits. Tot ho tenim escrit. Jo no sé si ells es pensen que no hi creiem. Sí que hi creiem!, encara que no en parlem. Ara, ells aprofiten la mínima excusa per apallissar-nos i això té una lògica: són antinacionalistes bascos.

—La qüestió de la Disposició Addicional Primera de la Constitució, la posen damunt la taula persones com ara Miguel Herrero de Miñón...

—Jo trobe que a tots els agradaria canviar la Constitució, per una cosa o altra, la dreta, l'esquerra, Pujol i nosaltres. Però la Constitució té unes normes de reforma. Jo defenso l'autodeterminació, perquè és el nostre dret, independentment que es reconega o no. Si un dia la majoria del nostre país vol l'autodeterminació, aquest serà el nostre dret, encara que no es reforme la Constitució. Jo em conec molt bé les idees d'Herrero de Miñón, que ens té simpatia, que vol que la reclamació basca és puga canalitzar amb els textos le-

gals existents, però no compartesc aquestes tesis. Avui m'interessa molt més la Constitució de la UE que la de Madrid; em preocupa més com es va fent Europa que no com es va reformant Espanya. Els qui parlen de la Disposició Addicional són gentes que busquen una eixida a la violència i intenten veure com, sense contradir els textos legals vigents, es pot avançar. Em sembla molt lloable buscar la pau. Nosaltres abonarem tot allò que afavoresca la pau. Però el que en resulte no serà necessàriament un compromís nostre. Totes aquestes fórmules que es proposen ara, i ja sé per on van, em semblen bé, però això no vol dir que hagen de servir... Jo en aquest sentit sóc més radical.

El president del PNB no accepta l'acusació feta des de Madrid de jugar amb cartes amagades:
"Aprofiten la mínima excusa per apallissar-nos i això té una lògica: són antinacionalistes bascos."

Iñaki Gorostidi